

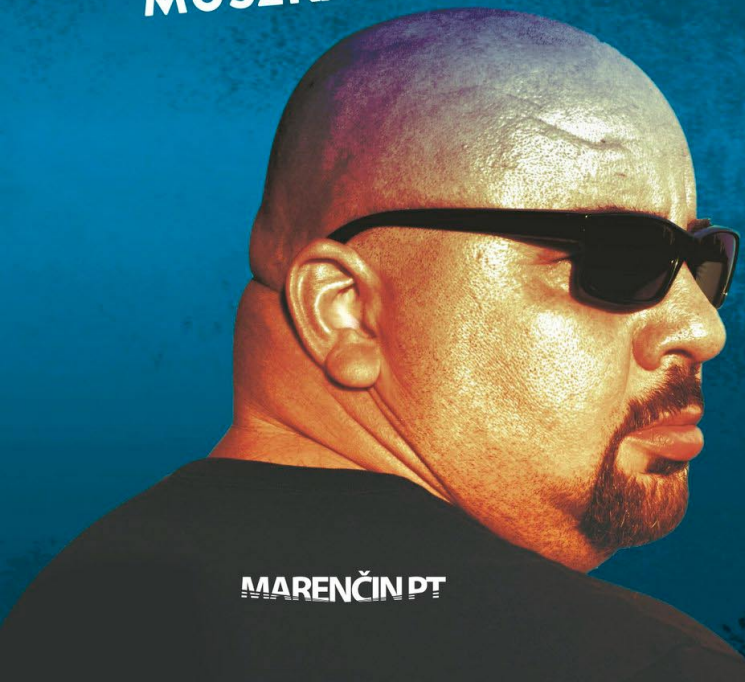
GUSTÁV MURÍN

MAFIÁNI

PÁPAYOVCI
SÁTOROVCI
ADAMČOVCI
MUSZKA TÓTH

5

MARENČIN PT

Gustáv Murín

Mafiáni V.

PÁPAYOVCI kontra SÁTOROVCI
Duel TÓTH – MUSZKA
Mafiánski bratia ADAMČOVCI

MARENČIN PT

© Gustáv Murín, 2019
© Marenčin PT, spol. s r. o., Bratislava, 2019
Jelenia 6, 811 05 Bratislava
marencin@marencin.sk www.marencin.sk
Cover © Igor Vadovič
Cover photo © Natália Vadovičová
Layout © Marta Blehová, 2019
779. publikácia, 1. vydanie

ISBN 978-80-569-0470-1 (brož.)
ISBN 978-80-569-0471-8 (ePDF)
ISBN 978-80-569-0472-5 (ePub)

Všetky tu opísané osoby a udalosti sú už verejnosti známe a ich činy boli priebežne zverejňované v rôznych slovenských i českých médiách, ktorých zoznam citácií nájdete na záver tejto knihy. Ide teda o mediálny obraz danej doby – nepíše sa tu o tom, ako sa v knihe spomínané deje bez akýchkoľvek pochybností stali, ale ako o nich referovali médiá.

Jednotlivé správy či reportáže sa od seba môžu dokonca aj v opise jedinej udalosti líšiť. Profesionálni novinári či ich informátori, ale aj svedkovia a aktéri súdnych procesov vychádzali z dobových vedomostí a mohli sa v niektorých detailoch mýliť. Nielen oni, ale ani polícia, prokuratúra a súdy sa vo viacerých prípadoch nedokázali zhodnúť na jednoznačnej rekonštrukcii týchto dramatických udalostí. Ako sa presvedčíte, ani súdne rozhodnutia nebývajú konečné a môžu sa v rozsudku zmeniť na opačné. Text tejto knihy je literatúrou faktu len potiaľ, pokiaľ sa

odvoláva na verejne dostupné zdroje, a tak ju odporúčam vnímať všetkým jej čitateľom.

Táto kniha nie je obžalobný spis, je to dobová kronika jednej krvavej etapy tejto spoločnosti, vychádzajúca z verejne dostupných informačných zdrojov. Neslúži na usvedčovanie vinníkov, ale na pamiatku obetí, a je varovaním pred ďalšími obeťami organizovaného zločinu.

MAFIA NA JUHU – STRACH A HRÔZA

„Zomreli, zomriem...“ to boli jediné slová, ktoré ešte dokázal vysloviť jeden z desiatich mužov, ktorí sa stali terčom najväčšej masakry v dejinách slovenského zločinu. Išlo o povestný gang pápayovcov z Dunajskej Stredy.

Karty boli rozdane

Večer, 25.3. 1999, sa jedenásti členovia gangu stretli uprostred mesta v bare Fontána. Sedeli na poschodí v reštaurácii a hrali karty. Nikdy predtým neboli všetci takto pokope a nikdy predtým sa nezišli neozbrojení a bez ochranky. Zrejme mali rokovať s predstaviteľmi inej skupiny a vo svojom hlavnom stane sa cítili absolútne bezpečne. Jeden z nich, Béla Ecsi (to meno si zapamätajme, ešte o ňom budeme počuť), sa okolo siedmej hodiny večer zdvihol a povedal, že ho hra už nebaví. Odišiel do blízkeho kasína a to mu zachránilo život.

Ostatní zostali vo Fontáne a pokojne sa bavili ďalej. Okrem šéfa skupiny, tridsaťtiročného Tibora Pápaya, zvaného Papa Joe, v bare sedeli: Pál Abrahám (29, prezývaný Gíreš), Zoltán (28) a Erik (23) Csehovci, Štefan Csóka (25, Čoki), Zoltán Godány (39, Maži), Tibor Kardos (33, Fényelvü), Róbert Sárközi (32, Kopas), Norbert Varga (24, Bölényi) a Peter Rosa (25). Toho posledného prezývali E. T. alebo Štartér, pretože mafiánom štartoval autá, keď sa obávali, že im do nich niekto nainštaloval trhavinu.

Okolo štvrt na osem večer do Fontány vtrhli traja ozbrojenci.

„K zemi! Toto je policajná akcia!“ zreval po slovensky bez výrazného prízvuku jeden z nich. Zvyšní dvaja vybehli na poschodie a bez výstrahy začali páliť z kalašnikovov. Títo muži boli v maskáčoch a svetlých vestách, na hlavách mali čierne kukly. Na prvý pohľad pripomínali policajtov a nikto nemal čas sledovať ich dlhšie.

Obidvaja vystrieľali do pápayovho gangu v priebehu jednej či dvoch minút po dva zásobníky. Dokopy 113 výstrelmi popravili Papa Joa s jeho spoločníkmi. Potom zbehli dolu a spolu s kumpánom, ktorý zatiaľ držal v šachu osadenstvo prízemí, zmizli v tme. Po ich krvavej návšteve zostalo na podlahe baru deväť mŕtvych mužov a desiaty zomrel

o niekoľko hodín neskôr v nemocnici. Ten, čo bol v ich hierarchii najpodradnejší, Štartér, mal najviac odvahy. Nepodriadil sa rozkazu domnelých policajtov a jediný ostal stáť. Zato jeho telo rozstrieľali na nepoznanie. Keď sa šokovaní hostia a personál spamätali, zavolali na políciu.

„... Ani neviem, ako sme sa dostali von,“ povedal pre *Moment* jeden z hostí. „Viem len to, že sme bežali po Hlavnej ulici, oproti nám už uháňalo policajné auto, potom som začul trúbenie sanitky. Boli to najstrašnejšie chvíle môjho života, moja priateľka sa do rána triasla a zúfalo plakala, nemala odvahu ísť ani k lekárovi...“

Náhodná chodkyňa zaregistrovala počas streľby dialóg otca a syna, ktorí práve kráčali neďaleko baru Fontána. Malý chlapec sa pýtal otca: „Prečo vybuchujú petardy v tej reštaurácii.“ Boli to petardy na oslavu smrti...

Centrum je inde

Slovenské podsvetie má niekoľko zvláštností. Predovšetkým ostalo v slovenských rukách. Kým v susedných krajinách prevládli priamo ruské gangy (v Čechách si kúpili celé Karlovy Vary ako enklávu na odkladanie vlastných rodín do bezpečia, prezývanú Ivangorod), u nás „len“ kontrolovali situáciu cez svojich emisárov. Ako píše Ján Karásek

v článku *Zrod mafie*: „Zaujímavým faktom je, že naše organizované skupiny majú relatívne samostatné postavenie. Hoci sa v krajine etablovali mafie z cudziny, nikdy tie slovenské reálne nevytláčali. Skôr prichádzalo k vzájomnému poprepájaniu a ku kooperácii. Samozrejme, že i k odovzdávaniu know-how, ktorého mali zločinci zvonku priam na rozdávanie“.

Druhou pozoruhodnosťou je, že mafiáni z hlavného mesta Slovenska neexpandovali do iných častí krajiny. Ani sa o to nepokúsili. Naopak, spolupracovali s Černákom, ktorý tú ambíciu mal a na čas aj Slovensko, mimo Bratislavy, ovládol. Mafiáni z Dunajskej Stredy sa najskôr podriadili super-bossovi Miroslavovi Sýkorovi, po jeho násilnej smrti práve Černákovi. Vyznačovali sa inde nevídanou okázalou brutalitou a zdanlivou beztrestnosťou.

Treťou výraznou črtou slovenského podsvetia bolo spontánne prevzatie štruktúry ruských klanov. Tá delila jeho aktivity na dve zložky – „ekonómov“ a „vojakov“. Korektnejšie by bolo nazývať ich podvodníkmi a zabiakmi. Ak v prvom prípade došlo na začiatku k výraznému premiešaniu aktivít podsvetia a predrevolučných zbohatlíkov, v druhom existovali aspoň spočiatku isté pravidlá a normy, ktoré by sme vzdialene mohli pri-

rovnat' k vojenskej disciplíne. Bola to doba, keď v Dunajskej Strede za bojovníkov vládol Milan Šipoš, ekonómom bol Tomáš Vida.

Športom k mafii

K neslávnemu koncu pápayovského gangu viedla krátka, ale drsná cesta. Na jej začiatku bol porevolučný chaos, v ktorom sa ako prví najlepšie zorientovali miestni zápasníci. Skutoční športovci a šampióni, ktorým sa už za socializmu páčilo, že svojimi svalmi vzbudzujú na verejnosti rešpekt. Teraz už ten rešpekt mohli aj speňažiť.

Ján Karásek v článku *Zrod mafie* píše: „Základňa pre potenciálnych páchatel'ov existovala už pred rokom 1989. Už vtedy u nás operovali partie zaoberajúce sa vek-slovaním, nelegálnou výrobou alkoholu, pašovaním cigariet, krádežami vozidiel. Postupne sa spájali, na veľkých sídliskách vyrastali rovesníci, ktorí spolu drali nohavice na rovnakých pieskoviskách i v školských laviciach. V menších mestách zase dominovali rozšírené príbuzenské korene“.

Prirodzenou základňou podsvetia (ako som to opísal v samostatnej kapitole knihy *Mafia v Bratislave*) sa stali silové športy. Dunajská Streda patrila k názorným príkladom. Vynikal tu silný zápasnícky oddiel so športovými výsledkami, ktoré ho vyniesli

medzi zápasnícku špičku v celom Československu. Mali tu juniorského majstra sveta, medailistov z MS, ME a iných medzinárodných podujatí. Napríklad Zoltán Hodosi sa už ako veterán stal v brazílskom Riu de Janeiro majstrom sveta v zápase vo voľnom štýle. Táto selektívne nazbieraná základňa sily (ich tréner si za žiakov vyberal hlavne typy povestné brutalitou) sa po páde socializmu stala oficiálne prakticky nevyužitou. Šport sa dostal na perifériu záujmu štátu a všetka natrénovaná agresivita sa tak obrátila proti najbližšiemu okoliu. Prakticky všetci, vrátane trénera, prešli na dráhu zločinu. Na ich čelo sa postavil Milan Šipoš. Jeho najvernejšími bojovníkmi boli Sátor, Szamaránsky a Szerencsés. Ešte o nich budeme počuť.

Ekonom na scéne

Je pozoruhodné, že v podsvetí sa zo všetkých silových športov najviac osvedčili zápasníci. Medzi nich patrili aj bratislavskí bossovia z presláveného športového oddielu Dunajplavba – Svoboda, Takáč, Surovčík a Križanovič. Džudisti a karatisti vypadli v selekcii brutality, pretože filozofie týchto športov vedú skôr k vyhýbaniu sa násiliu. Boxeri hrali len podradnú úlohu, a až neskôr „zahviezdili“ kickboxeri. V tomto smere mali zápasníci v Dunajskej Strede evidentný

náskok. Nič by im to ale nebolo platné, keby nenašli „ekonóma“ Tomáša Vidu, neskôr prezývaného Bankár či Advokát.

Vida pracoval za socializmu v maďarskom závode na výrobu autobusov Ikarus. Mal však vyššie ambície. Zarábať dokázal dokonca aj na tom, že v tej dobe boli u nás plné papiernictvá písacích potrieb, hlavne farbičiek, ktoré boli v Maďarsku nedostatkovým tovarom. Tak ich pašoval člnom cez Dunaj. V Maďarsku sa tiež po roku 1989 zoznámil so všetkými formami nelegálnych kšeftov, ktoré sem priniesli ruské gangy z bývalého ZSSR. Prispôbil stratégiu ruského zločinu našim podmienkam tak úspešne, že si získal aj ich rešpekt. Pri stretnutiach v Budapešti mu prestreli červený koberec od auta až ku vchodu do hotela. Ešte sa mu tie kontakty a podpora zídu.

Kšefty za každého režimu

Ani ideálne spojenie bojovníkov a bezškrupulózneho ekonóma ešte nerozhodlo o úspechu. Chýbal im kapitál. A ten našli na Žitnom ostrove v najväčšej koncentrácii z celého Slovenska. Úrodná pôda tu už za socializmu prinášala nevídané zisky pestovateľom papriky, melónov a inej zeleniny. Podľa neoverených správ tu začalo vydieranie majiteľov fóliovníkov už na konci 80-tych

rokov za komunistickej vlády. Z prehľadu bankových vkladov vyplynulo, že v žiadnom slovenskom okrese nebolo už za socializmu v bankách toľko peňazí ako v Dunajskej Strede. Najbohatší ľudia na Slovensku vlastne už vtedy podnikali, ibaže nemali do čoho vkladať kapitál. Príliš honosné bohatstvo sa za socializmu nenosilo, bolo podozrivé, priťahovalo pozornosť verejnosti aj kriminalistov. Úspešný pestovateľ tak akurát minul niečo na vtedy populárnu Ladu, alebo si postavil chatu. Do zahraničia ísť nemohol a luxusný tovar si nemal kde kúpiť. Rovnako na tom bola stranícka nomenklatúra, ale aj mäsiari, krčmári a rozličná miestna elita. Ich kapitál teda po Nežnej revolúcii roztočil najodvážnejšie kšefty a transakcie dunajskostredskej mafie.

„Keď vtáčka lapajú...”

... pekne mu spievajú“. Tak znie slovenské príslovie. Aj začiatok mafiánskeho podnikania na Žitnom ostrove sa podobal dobre znejúcej pesničke. Tri elementy sa spojili pre zdanlivo jasný vzájomný prospech. Vida prichádzal s nápadmi, ako rozmnožiť kapitál počestných socialistických zbohatlíkov. Zbohatlíci priniesli milióny. A Šipoš zasa zabezpečoval silovú zložku – na ochranu, aby kšeft prebehol, ako bol naplánovaný. Po prvých

úspechoch boli všetci spokojní. Až neskôr vysvitlo, že len jeden sa môže smiať naposledy.

Na vysvetlenie stačí jednoduchý príklad. Všetci zbohatlíci privítali malú privatizáciu, keď najobľúbenejšie boli holandské dražby – tento nápad už musel niekto z predvídavejších mafiánov podsunúť komusi v parlamente, kde sa koniec-koncov zjavili prapodivné typy zástupcov ľudu a niektorí tam strašia dodnes! Mafiáni zabezpečili socialistickým zbohatlíkom, aby si mohli vybrať, čo chcú privatizovať za najnižšiu možnú cenu. Všetkých potenciálnych konkurentov zastrašili. Tak prišiel bývalý socialistický mäsiar k svojmu mäsiarstvu a krčmár ku krčme. Potiaľ všetko klapalo.

Neskôr prišli mafiáni s lákavou ponukou – pašované cigarety a hlavne čistý alkohol zo zahraničia, ktorý sa u nás len naflaškoval a doplnil esenciami. Nakoniec prišli nálepky – džin, borovička, hruškovica. Všetci boli nadšení. Lenže po čase prišli mafiáni do podniku, kde sa pašovaný alkohol predával, a už im nestačilo, že tu vždy hodovali zadarmo. Chceli podiel na zisku z toho, čo dohodili. Ešte to nebolo výpalné, iba platba na pol ceste, zatiaľ to nazývame všimné. Ja tebe, ty mne. Časom nároky stúpali, a kým sa podnikatelia spamätali, už boli v pasci, z ktorej nebolo úniku. Nemali sa komu sťažovať, veď

sami boli namočení v podvodoch a závažnej kriminalite. To bolo pre 90. roky charakteristické. Každý, kto si myslel, že ľahko zbohatne, bol nakoniec potrestaný, ibaže nie štátom. Mafiáni z nich vyžmýkali aj to posledné.

V internetovej debate na túto tému zaznel v roku 2009 aj tento dôkaz, ako to bolo s vtedajším podnikaním: „Bol som cca 14 rokov spolumajiteľom reštaurácie v KE na Hlavnej. Za ten čas sme nezaplatili čvarge ani halier. Nekupovali sme od nich pančovaný chlast ani cigarety, nepožičali sme si od nikoho peniaze, nepredávali sa u nás drogy, mali sme pokoj... Okrem pár nevinných obetí, ktoré sa, bohužiaľ, ocitli v nesprávnej chvíli na nesprávnom mieste, si všetci svoj osud vybrali sami, a tak im treba s maslom chleba.“

Mimochodom, dnes sú najväčšími výpalníkmi niektorí úradníci rôznych magistrátov a radníc. Chceš si otvoriť mäsiarstvo? Pomôžeme, ale máme aj stále ceny. Chceš prevádzkovať kaviareň na námestí – nezabudni na všimné dobrej tete na oddelení hygienickej kontroly! Tí najväčší paraziti dnes berú platy i prémie z našich daní, a ešte si šklbnú s nami schválenou pečiatkou aj bokom. A nemusia byť ani takí násilní, ako mafiánski robotníci zločinu. Ale tieto biele golieriky vedia poslať „na kontrolu“ aj hrubokrkých, keď

sa nájde niekto, kto ich jemným narážkam nerozumie...

Príklady zo života

Týchto prípadov boli vtedy stovky, ale jeden bol obzvlášť poučný.

Mladí manželka sa rozhodli podnikáť, ale akosi sa im nedarilo. Vtedy prišli mafiáni s lákavou ponukou – poskladajme sa na kamión s pašovanými cigaretami, a o zisk sa podelíme. Takže podnikajúci manželka namiesto zaplátania vlastných dlhov ešte zobrali poslednú hotovosť (navyše si aj požičali) a šli do tejto rulety. Peniaze odovzdali, kamión prišiel, ale rozdelenie zisku sa akosi odkladalo. Manželka už boli naozaj v úzkych. On sa teda rozhodol zájsť za sprostredkovateľom tohto kšeftu a opýtať sa, kde sú peniaze. Vtedy ho žena videla naposledy. O pár dní našli jeho mŕtvolu pohodenú v poli. Zvláštne znamenie – bol vyzutý. To znamená, že vchádzal do príbytku jemu známych osôb. Odtiaľ ho už len vyniesli. A na tie topánky zabudli.

Pre tento príbeh je príznačné, že manželka neskôr pri kontrole účtovníctva zistila, že na tom vôbec neboli tak zle, aby až tak hazardovali. Ale už bolo neskoro. Mafiáni boli pevne rozhodnutí dostať od majiteľov kapitálu, ktorý im pomáhal rozbiehať nekalé kšefty, úpl-

ne všetko. Niektorí sa však až do poslednej chvíle bránili.

Dvaja spoločníci urobili tú chybu, že si od mafiánov požičali peniaze. Keď meškali s platením dlhu, prišli pokuty. Odhodlali sa vziať si úver, dokonca založiť nehnuteľnosti, ale už bolo neskoro. Pokuty rástli geometrickým radom a pôvodný nedoplatok už bol päťnásobne splatený. Vtedy dostali návrh prepísať firmu na človeka určeného mafiánmi. Zdráhali sa, firma prosperovala, a verili, že ak vydržia tento tlak, skôr či neskôr sa týchto pijavíc zbavia. Buď konečne zasiahne štát, alebo sa mafiáni sami navzájom postrielajú. V krajnom prípade počítali aj s vlastnou smrťou, ale podnik chceli zachovať rodine ako dedičstvo, a preto urobili aj prvé právne kroky. Nerátali však s mafiánskou brutalitou. Mafiáni ich raz v noci uniesli, odviezli do lesa a prikázali im kopať si vlastný hrob. Nezabudli ich pri tom poučovať, aby kopali kvalitne, lebo čím rovnejšie budú steny, tým pohodlnejšie sa im tam bude ležať naveky. Dobré sa zabávali a nakoniec sa na zúbožené obete vymočili. Až po tejto tortúre sa ešte naposledy opýtali, či si to s tým prepisom ich firmy predsa len nerozmysleli. Zúbožení majitelia nemuseli ani dlho rozmýšľať, mafiáni presadili svoje.

Rýchlo zbohatnúť v 90. rokoch (čo bolo

takmer vždy na hrane zákona) nebolo dobré na pleť. Priťahovalo pozornosť ostrých chlapcov. Tak skončila aj iná dvojica prosperujúcich mäsiarov. V čase najväčšej slávy mali vily, luxusné autá, príležitostne aj milenky, chodievali na exotické dovolenky a mohli hostiť svojich známych ako králi. Potom dostali ponuku, ktorá sa neodmieta – opäť prepis majetku. Ale oni odmietli. Jeden ostal po strelbe na vozíčku. Druhý prepísal všetok majetok na mafiánov a zvyšok na manželku, ktorá sa s ním rozviedla. Dnes je to somrák, chodí po sídliskových krčmách, zbiera nedopité poháre piva, a buď mu za to nalejú, alebo si aspoň tie zvyšky odpije sám.

Autorka ojedinelej knihy v maďarčine o dunajsko-stredskej mafii, Durica Katarina, to v rozhovore opísala takto: „Žitný ostrov bola poľnohospodárska oblasť, kde veľmi rýchlo zbohatli tí, ktorí sa po zmene režimu začali zaoberať trhovým predajom a dovážať do Bratislavy kvalitnú miestnu papriku a paradajky. Keďže v 90-tich rokoch chcel každý podnikáť, mnohí si zobrali úžernícku pôžičku práve od mafiánov, ktorí sa potom veľmi rýchlo prihlásili o splatenie úroku aj s úrokmi. Ale stávali sa aj také veci, že keď im jeden môj známy-plynár nechcel zaplatiť výpalné, o tri dni prišli po neho, zobrali ho na lesnaté, ľudoprázdne miesto, priviazali vzadu k autu